

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

ATHENS UNIVERSITY
OF ECONOMICS
AND BUSINESS

Οδηγός συγγραφής μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΜΟΔΙΠ

ΜΟΝΑΔΑ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.)

Ιανουάριος 2026

Οδηγός Συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με την αριθμ. Φ5/89656/Β3/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466/Β'/13-8-2007) Υπουργική Απόφαση «Μαθησιακά αποτελέσματα είναι το σύνολο των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων που οι φοιτητές ή σπουδαστές θα πρέπει να γνωρίζουν, να καταλαβαίνουν ή να είναι σε θέση να κάνουν μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής διαδικασίας, μακράς ή βραχείας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα καθορίζονται εκάστοτε επακριβώς από τους οικείους διδάσκοντες ή υπεύθυνους για κάθε επιμέρους αυτοτελές εκπαιδευτικό συστατικό στοιχείο και δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών και περιγράφονται αναλυτικά στον Ενημερωτικό Οδηγό Σπουδών κάθε Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2 και 3 της παρούσας απόφασης».

Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Μ.Α.) είναι μετρήσιμα και δηλώνουν τι αναμένεται ότι είναι ο φοιτητής ικανός να κάνει, όταν ολοκληρώσει επιτυχώς ένα μάθημα ή μια ενότητα μαθήματος ή και ένα ολόκληρο πρόγραμμα σπουδών, κατά περίπτωση. Αυτή η μετρήσιμη ικανότητα του φοιτητή διαφοροποιεί τα Μ.Α. από τους σχετικά απροσδιόριστους σκοπούς και στόχους κάθε μαθήματος που χρησιμοποιούνταν προηγουμένως στην περιγραφή κάθε μαθήματος.

Τα Μ.Α. βοηθούν τους διδάσκοντες να μεταδώσουν στους φοιτητές τους τι αναμένουν από αυτούς. Επίσης, καθίσταται σαφές ποιες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες υπολογίζει ο φοιτητής να αποκτήσει με την ολοκλήρωση ενός εξαμηνιαίου μαθήματος ή μιας διάλεξης για μια θεματική ενότητα του μαθήματος. Συγχρόνως, βοηθά τους διδάσκοντες να σχεδιάσουν πιο αποτελεσματικά το εκπαιδευτικό τους υλικό, όπως τους βοηθά να επιλέξουν την κατάλληλη στρατηγική διδασκαλίας (διαλέξεις, φροντιστήρια, σεμινάρια, ατομικές και ομαδικές εργασίες, ασκήσεις πράξης, εργαστηριακές ασκήσεις, κοκ.). Τέλος βοηθά τους διδάσκοντες να συνεννοηθούν μεταξύ τους για το σχεδιασμό ορισμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα παρέχουν διαφάνεια στα συστήματα και στους τίτλους της ανώτατης εκπαίδευσης. Συσχετίζονται με το επίπεδο σπουδών, το σχεδιασμό του προγράμματος, τη διδασκαλία, τη μάθηση και τη διασφάλιση της ποιότητας.

Όταν τα μαθήματα ενός προγράμματος σπουδών εκφράζονται σε μαθησιακά αποτελέσματα είναι πολύ πιο εύκολο να γίνουν ακριβείς κρίσεις διότι υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία της αξιολόγησης των φοιτητών. Έτσι, τα μαθησιακά αποτελέσματα βελτιώνουν τη διαφάνεια των προσόντων και καθιστούν την κρίση κατά την ακαδημαϊκή αναγνώριση ευκολότερη και ακριβέστερη.

Ένα σημαντικό σημείο των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι ο σχεδιασμός των κατάλληλων μορφών αξιολόγησης των φοιτητών, προκειμένου να διαπιστωθεί από τους διδάσκοντες και το ίδρυμα ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί. Ειδικότερα, για κάθε μαθησιακό αποτέλεσμα που σχεδιάζεται και δημοσιοποιείται είναι απαραίτητο να σχεδιάζονται και να δημοσιοποιούνται και τα κριτήρια αξιολόγησής του.

Κατά την ανάπτυξη του προγράμματος σπουδών κάθε μάθημα έχει συνήθως 4-7 Μ.Α. Σύμφωνα με την ταξινόμηση του Bloom (1984) για τους εκπαιδευτικούς στόχους, τα Μ.Α. μπορεί να καταταγούν σε έξι κατηγορίες (*γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση*).

Ταξινόμηση Μαθησιακών Αποτελεσμάτων κατά Bloom

Επίπεδο	Αποτέλεσμα	Ενδεικτικά ρήματα που χρησιμοποιούνται για τη συγγραφή Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
1.	γνώση: ανάκληση δεδομένων ή πληροφορίας	ορίζω, περιγράφω, απαριθμώ, αναγνωρίζω, κατονομάζω, κατηγοριοποιώ, ταιριάζω, ονομάζω, διαβάζω, καταγράφω, αναπαράγω, επιλέγω, δηλώνω, βλέπω, γράφω
2.	κατανόηση: ερμηνεία προβλημάτων, δήλωση ενός προβλήματος με διαφορετικές λέξεις	κατηγοριοποιώ, αναφέρω, αλλάζω, περιγράφω, συζητώ, εκτιμώ, εξηγώ, γενικεύω, δίνω παραδείγματα, διασαφηνίζω, επαναδηλώνω, ανακεφαλαιώνω, συνοψίζω, κατανοώ
3.	εφαρμογή: χρήση μιας έννοιας σε νέα πλαίσια	ενεργώ, εφαρμόζω, διαχειρίζομαι, εκφράζω, ελέγχω, δηλώνω, καθορίζω, αναπτύσσω, ανακαλύπτω, συνεισφέρω, καθιερώνω, επεκτείνω, υλοποιώ, περικλείω, ενημερώνω, διδάσκω, συμμετέχω, προβλέπω, ετοιμάζω, διατηρώ, προβάλλω, παρέχω, συσχετίζω, αναφέρω, δείχνω, λύνω, μεταφέρω, χρησιμοποιώ, εκμεταλλεύομαι
4.	ανάλυση: διάκριση σε συστατικά μέρη και κατανόηση της οργανωτικής τους δομής	αναλύω, αποσυνθέτω, κατηγοριοποιώ, συγκρίνω, αντιπαραβάλλω, συσχετίζω, διαφοροποιώ, διακρίνω, διαχωρίζω, εστιάζω, διασαφηνίζω, συμπεραίνω, καταδεικνύω, αναγνωρίζω, χωρίζω, υποδιαιρώ
5.	σύνθεση: κατασκευή νέας δομής από διαφορετικά στοιχεία	προσαρμόζω, προβλέπω, συνεργάζομαι, συνδυάζω, επικοινωνώ, συσσωρεύω, συνθέτω, δημιουργώ, σχεδιάζω, αναπτύσσω, μηχανεύομαι, εκφράζω, διευκολύνω, σχηματίζω, γενικεύω, υποθέτω, ενσωματώνω, εξατομικεύω, αρχικοποιώ, εντάσσω, παρεμβάλλω, εφευρίσκω, μοντελοποιώ, τροποποιώ, ενισχύω, αναδιατάσσω, ανακατασκευάζω, δομώ, συνίσταμαι, καθιστώ έγκυρο
6.	αξιολόγηση: διατύπωση αξιολογικών κρίσεων	συγκρίνω και αντιπαραβάλλω, συμπεραίνω, κρίνω, αποφασίζω, υποστηρίζω, ερμηνεύω, δικαιολογώ, αναπαλαιώνω, υπερασπίζομαι

Σημειώνεται ότι πολλοί διδάσκοντες έχουν ήδη συμπύξει τα 6 παραπάνω επίπεδα σε 3 κατηγορίες:

1. τη **γνώση**
2. το συνδυασμό της κατανόησης και της εφαρμογής (**δεξιότητα**)
3. την επίλυση προβλημάτων, μεταφέροντας την υπάρχουσα γνώση και τις αποκτηθείσες δεξιότητες σε νέες καταστάσεις (**ικανότητα**)

Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων.

Με τον όρο **«γνώσεις»** νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως **θεωρητικές ή/ και αντικειμενικές**.

Με τον όρο **«δεξιότητες»** νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).

Με τον όρο **«ικανότητες»** νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη. Η περιγραφή ως προς τις «ικανότητες» αφορά **την υπευθυνότητα και την αυτονομία**.

Οδηγίες-κατευθύνσεις για την περιγραφή και διατύπωση μαθησιακών αποτελεσμάτων

1. Στην αρχή της διατύπωσης να υπάρχει ένα ενεργητικό ρήμα, να ακολουθεί το αντικείμενο του ρήματος, καθώς και μια μικρή φράση που δίνει συνοπτικά το νόημα του μαθησιακού αποτελέσματος.
2. Να χρησιμοποιείται μόνο ένα ρήμα για κάθε μαθησιακό αποτέλεσμα.
3. Να αποφεύγεται η χρήση πολυσήμαντων ρημάτων όπως «να γνωρίζει, να μαθαίνει, να είναι εξοικειωμένος με...», να εφιστά την προσοχή του κλπ.». Αυτού του είδους οι διατυπώσεις σχετίζονται περισσότερο με τους μαθησιακούς στόχους παρά με τα μαθησιακά αποτελέσματα.
4. Να αποφεύγονται σύνθετες και μακροσκελείς προτάσεις. Σε περίπτωση που απαιτείται η διατύπωση μιας πολύπλοκης πρότασης, προτείνεται για λόγους σαφήνειας να συντάσσονται δυο ή και περισσότερες προτάσεις.
5. Τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να είναι αντικειμενικά και μετρήσιμα.
6. Να λαμβάνεται κάθε φορά υπόψιν το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου παράγονται τα μαθησιακά αποτελέσματα. Ο διδάσκων πρέπει να αναρωτιέται αν η επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι ρεαλιστική εντός ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.
7. Στην περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων πρέπει να συνοψολογίζεται η δυνατότητα αξιολόγησης τους σε ύστερη φάση. Όσο πιο γενική είναι η διατύπωση τους, τόσο πιο δύσκολη καθίσταται η αποτελεσματική αξιολόγηση τους.
8. Πριν την οριστικοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι προτεινόμενες διατυπώσεις να δειχτούν σε συναδέλφους και ενδεχομένως σε σπουδαστές εν είδει δοκιμής, προκειμένου να ελεγχτεί η σαφήνεια του περιεχομένου τους.

Πηγές:

1. Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων: http://ec.europa.eu/eqf/compare_en.htm
2. Tuning Educational Structures in Europe: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
3. Support Guide for drafting, implementing and evaluating learning outcomes: <http://www.aneca.es/eng/Press-service/News/2013/ANECA-launches-the-Support-Guide-for-drafting-implementing-and-evaluating-learning-outcomes>
4. Learning Outcomes in Quality Assurance and Accreditation Principles, recommendations and practice: http://ecahe.eu/w/images/b/ba/Publication-Learning_Outcomes_in_Quality_Assurance_and_Accreditation.pdf